

INVENTARISATIE EVALUATIEPUNTEN LAMO 2016

Zeer gewaardeerd lid, beste museum-collega,

De Museumvereniging en Museumregister Nederland hebben de afgelopen periode evaluatiepunten verzameld over de LAMO 2016, de huidige richtlijn voor het afstoten van museale collecties. Deze punten zijn gebaseerd op ervaringen uit de praktijk van afstotende musea, en op gesprekken die najaar 2020 zijn gevoerd met leden van de commissies Leijnse en Scholten die betrokken waren bij de totstandkoming van de LAMO 2016.

Wij hebben u uitgenodigd om te reageren op de verzamelde evaluatiepunten via een enquête in de periode september – oktober 2021. In totaal ontvingen wij 89 ingevulde formulieren retour. Uw feedback vormt een belangrijke basis voor actualisatie en revisie van de LAMO 2016. Deze evaluatie staat gepland voor 2022.

Achtergevoegd vindt u een overzicht van de via de enquête verzamelde reacties.

In de enquête kwamen de volgende thema's achtereenvolgend aan bod:

1. rangorde voor gunning
2. omgang met specifieke objectcategorieën
3. toepassing LAMO bij specifieke scenario's
4. belang van communicatie bij afstotingen
5. terminologie
6. relatie tussen LAMO en Erfgoedwet
7. Afstotingsdatabase (ADB)
8. Toetsingscommissie beschermwaardigheid (TCB)
9. format van de LAMO
10. overig

Onze hartelijke dank voor uw deelname.

Bente Bergmans, namens de Museumvereniging
Ellie Bruggeman en Nicole Vieveen, namens Museumregister Nederland

Evaluatiepunt:

1a) Voorrang geregistreerde musea

Bij het afstoten van objecten/deelcollecties wordt in beginsel voorrang gegeven aan overname door (geregistreerde) musea. Ook wordt bewaakt dat beschermwaardige objecten binnen publiek toegankelijke collecties blijven. Er wordt in de huidige LAMO geen rekening gehouden met andere publiek toegankelijke instellingen zoals bibliotheken, archieven en andere erfgoed beherende instellingen die kwaliteit van behoud en beheer kunnen waarborgen, educatie tot kerntaak rekenen en die de LAMO onderschrijven (zie ook recent advies '[Afstoting buiten het domein van geregistreerde musea](#)' (2020) van de ECM/Ethische Codecommissie voor Musea).

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor de rangorde voor gunning. Daarbij is het van belang ook rekening te houden met factoren zoals:

- meest passende/complementaire collectie voor af te stoten objecten/ deelcollectie,
- beste bestemming op basis van de toegankelijkheid voor publiek,
- beste bestemming op basis van gebruik van de collectie voor onderzoek, educatie, et cetera,
- waarborgen t.a.v. van de continuïteit en kwaliteit van beheer- en bewaaromstandigheden.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
87,64	3,37	8,99

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Ik vind dat dit zonder meer het geval moet zijn: het gaat om gunningen waarbij zowel hoe passend als hoe toegankelijk zeer zeker een rol dienen te spelen. Op zijn minst waarborgen van beheeromstandigheden is daarbij ook cruciaal.
- * Door het verbreden van het aandachtsgebied (meer organisaties) neemt de kans op een zinvol hergebruik of nieuwe bestemming van een object toe.
- * Het gaat om een combinatie van zowel geregistreerd museum als andere factoren.
- * De Nusantara ontzaming liet de noodzaak zien om de Leidse UB op te nemen in de rangorde.
- * Maar ja, wie bepaalt wat de meest passende, beste bestemming is? Ik denk dat dat het afstotende museum is, of wordt dat een commissie of zo? Dat lijkt me lastig te realiseren.
- * ik heb zelf in hetmuseum een collectie schilderijen, gekocht van de maker. Deze collectie heeft niets te maken met ons (huidige) beleid, de partner van de maker beheert het oeuvre. Ik zou graag deze schilderijen aan hem overdragen.
- * Er zijn ook uitstekende, passende bestemmingen buiten geregistreerde musea
- * genoemde factoren wegen wat ons betreft mee, boven het feit of een museum geregistreerd is of niet
- * maar wel slecht verwoord!
- * In geval van hedendaagse kunstwerken ook ruggespraak met de makers
- * wij zijn een klein regionaal museum. De collectie heeft sterke banden met de regio. Bij afstoten kijken wij het liefst naar een publiek toegankelijke plek.
- * binnen ons domein is overdragen aan een herkomstgemeenschap wellicht wenselijker dan een andere Nederlandse collectie.
- * Afhankelijk van de aard van de collectie is het vinden van een passende bestemming moeilijk. Maar een rangorde is simpel toe te passen.
- * Toelichting volgt in de publicatie van het Bijbels Museum over het afstotingsproces van de collectie.

Geen mening

- * Wij houden ons niet bezig met afstoting en volgen dit maar heel zijdelings. Vandaar dat er vaker "geen mening" komt.
- * Onze collectie is compleet en wij zijn niet van plan om nog iets af te stoten

Oneens

- * Een voorgeschreven rangorde volgen kost heel veel tijd en dit weegt niet op tegen de logische keuze die je van een geregistreerd museum mag verwachten. M.a.w. als het museum zelf een goede oplossing weet, mag je er vanuit gaan dat het als geregistreerd museum voldoende deskundigheid in huis heeft om deze keuze te maken.
- * Geen extra regels voor de gunning. Laat dit over aan de musea.

Evaluatiepunt:

2a) Video/digitaal materiaal

Aandachtspunten bij de afstoting van *born digital* materiaal en kopieën op digitale dragers komen in de huidige LAMO niet aan bod. Zo wordt er bijvoorbeeld geen aandacht besteed aan de vraag wanneer digitaal materiaal onder de LAMO valt. Ook ontbreekt informatie over welke punten van zorg er gelden bij afstoting, zoals aandacht voor de oorspronkelijke afspraken met de makers over de omgang met het materiaal.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor de omgang met digitaal materiaal.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
71,91	4,49	23,60

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Zorg er daarbij voor dat voor het born digital materiaal ook de originele afspeelapparatuur bewaard blijft.
- * Hoewel digitaal materiaal kopieerbaar is, moet wel worden gezorgd dat er minstens één exemplaar bewaard blijft.
- * Eens, mits dit het niet onmogelijk maakt om materiaal op digitale dragers gemakkelijk af te kunnen stoten als ze digitaal niet meer af te lezen zijn (zoals oude digitale bestanden van foto's van kunstwerken). Ik zie ook een verschil tussen born digital (bijvoorbeeld een videokunstwerk) en digitale dragers van aanvullende gegevens over objecten met een ander type fysiek aanwezigheid (bijvoorbeeld foto's van een kunstwerk of een digitale boek facsimilie).
- * zelf niet mee te maken maar lijkt mij een heikel punt indien wel
- * Let op dat zeker in het begin er vaak geen afspraken met de vervaardigers van het born digital materiaal.
- * goed om dit voor de toekomst uit te zoeken. Veel is al geregeld via copyright etc
- * Er is nog veel onduidelijk bij de registratie van born digital materiaal. Informatie van Lima is hierbij essentieel maar toepassing in de praktijk is nog lastig. In de praktijk zitten haken en ogen die niet direct makkelijk te tackelen zijn bijvoorbeeld als het een site specifiek installation is. Laat staan het overdragen aan een andere erfgoed beherende instelling.
- * o.a. aandacht voor overzetten op andere dragers

Geen mening

- * Bestaat er digitaal materiaal in een museumcollectie? Wij hebben het niet.
- * Weer zo'n Engels kreet: wat is 'born digital'
- * Ik vraag me af of hier afwijkende afspraken voor moeten worden gemaakt. "afspraken met makers" zijn altijd van belang, niet alleen bij born digital

Oneens

- * De LAMO moet niet bepalen óf iets collectie is of niet. Wel moet duidelijk zijn dat ook het afstoten van born digital collecties onder de leidraad vallen.

Evaluatiepunt:

2b) Natuurhistorische collectie

Toepassing van de LAMO bij natuurhistorische collecties wordt soms als lastig ervaren. Zo dient bijvoorbeeld bij afstoting van planten en beschermde diersoorten ook rekening gehouden te worden met (inter)nationale regelgeving, waaronder de [CITES-overeenkomst](#). Bij afstotingen op dit terrein kunnen bovendien andere uitgangspunten gelden voor collectie-onderdelen die onderzoeksdoelen dienen (bijvoorbeeld de uitvoering van destructief onderzoek). Ook leidt de procedure voor bulkafstoting soms tot verwarring, omdat er bij plant- en diersoorten nadrukkelijk altijd sprake is van unieke exemplaren.

Bij revisie van de LAMO is het gewenst om de specifieke aandachtspunten bij natuurhistorische collecties, ten opzichte van de reguliere LAMO-procedure, nader in kaart te brengen, zodat een passender aanpak voor afstotingen binnen dit type collecties bepaald kan worden.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
55,06	3,37	41,57

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Wat mij betreft verdienen fossielen uit koloniale gebieden hier apart vermelding.
- * Het is een complexe activiteit. Wellicht te ondersteunen door checklist per (deel)collectie.
- * dit thema speelt ook binnen etnografische verzamelingen
- * Hier raad ik aan om contact op te nemen met de SNNC, de Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties, waar de meeste natuurhistorische musea in verenigd zijn.
- * Dit is zeer hard nodig voor natuurhistorische collecties, die niet goed bediend worden door de huidige LAMO afspraken en regels. Hiervoor zou contact gelegd moeten worden met de Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties (SNNC) die de sector vertegenwoordigd en die expertise bezit op dit onderwerp.
- * Maar dan wel met een helder doel en niet om het proces te bureaucratiseren.
- * LAMO moet niet andere regelgeving incorporeren. Het is aan de musea om zich aan CITES wetgeving te houden. Wel is aandacht nodig voor oa het bulk aspect, de vervangbaarheid, onderzoekscollecties etc.
- * Geen ervaring met dergelijke collectie, maar wel belangrijk dat het wordt omschreven.
- * Blijf aanvullend op de (inter) nationale regelgeving en hou het maakbaar voor de eigenaars (een plant kan je ook dood laten gaan ...)

Geen mening

- * Wij bezitten geen objecten in deze categorie
- * geen ervaring
- * Hier heb ik geen ervaring mee of kennis over.

Evaluatiepunt:

2c) Site-specifieke kunst

De afstoting van site-specifieke (ofwel locatie-gebonden) kunst wordt o.a. bemoeilijkt door de relatie tussen de locatie en de artistieke intentie van het werk. Hieraan wordt in de huidige LAMO geen aandacht besteed.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor de omgang met site-specifieke kunst.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
67,42	5,62	26,97

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * het lijkt mij dat je dan eerder terecht komt bij niet museale instellingen
- * Soms moet site-specifieke kunstwerken toch wijken of verplaatst worden, een uitspraak in de LAMO over een te volgen procedure zou fijn zijn.
- * Bij locatie gebonden kunst wordt de waarde deels bepaald door de locatie. Vaak geeft de locatie de identiteit aan het object. De LAMO kan niet anders dan veel respect hebben voor de identificerende objectgegevens, sterker nog, de LAMO zou moeten bewaken dat die gegevens niet verloren gaan.
- * wij zijn een regionaal museum. Sommige regionale kunstenaars waren heel bekende personen, terwijl hun werk niet altijd "een Rembrandt" was. Dan nemen we toch regelmatig werk op vanwege de persoon.
- * Voorbeeld: Het kunstwerk van Johnny Beerens (Vijf broden en twee vissen) op de te slopen graansilo in Breskens zou voor Breskens behouden moeten blijven. Het wordt nu verplaatst naar Terneuzen, hoewel het kunstwerk voor Breskens is gemaakt. Bij het maken van het stedenbouwkundig plan voor het havengebied had met rekening moeten houden met het behoud van dit kunstwerk.
- * kunst? geen erfgoed? Lijkt me dat erfgoed ook site specifiek kan zijn
- * waarbij de mogelijkheid moet blijven bestaan om een digitale versie te bewaren als een fysieke versie niet te bewaren is op die plaats.
- * Zie ook mijn opmerking bij born digital, dit is een combinatie die ook voorkomt.

Geen mening

- * Geen objecten aanwezig

Oneens

- * Dit kan wat mij betreft worden ondergebracht onder de beschermwaardigheidscriteria van onvervangbaar/onmisbaar

Evaluatiepunt:

2d) Kunstwerken die aard en nagelvast verbonden zijn aan een gebouw

Afstoting van kunstwerken die aard- en nagelvast aan een gebouw verbonden zijn komt in de huidige LAMO niet aan bod. De vervreemdingsprocedure van de Erfgoedwet is in de huidige situatie alleen van toepassing als een dergelijk kunstwerk uit het gebouw genomen wordt, omdat de vervreemdingsprocedure alleen geldt voor roerende cultuuroederen. In het advies '[Wat te doen met 'aard- en nagelvaste' kunstwerken bij een verbouwing of restauratie](#)' van ECM uit 1999 en [het stappenplan van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed](#) (2013) worden aandachtspunten gegeven op dit terrein.

Bij revisie van de LAMO is een uitbreiding gewenst van de reikwijdte van de LAMO (en de vervreemdingsprocedure van de Erfgoedwet) tot bewust toegevoegde elementen die aard en nagelvast aan een plek of gebouw verbonden zijn.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
64,04	6,74	29,21

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * 'Aard en nagelvast': al diverse jaren hanteren juristen hiervoor het begrip 'bestanddeel'. Een zorgvuldige afstemming van de LAMO en Erfgoedwet is op dit punt noodzakelijk. Gebouwgebonden kunst is van alle eeuwen (denk bijv. ook aan de talloze sculpturen op, aan en van de Domtoren of de St.Jan in Den Bosch). Hierbij moet ook de dagelijkse praktijk van restaurerend Nederland in ogenschouw worden genomen, evenals de problematiek die van de bouwfragmentendepots bij gemeenten, provincies en rijk.
- * Dan voorkom je dat de sloper of aannemer het confisceert en eventueel vernietigt of doorverkoopt.

Geen mening

- * Kan niet inschatten of dit vaak genoeg voorkomt om een apart onderwerp te zijn. Afstoten houdt 'uit het gebouw' gaan in, dus de Erfgoedwet lijkt van toepassing op veel gevallen.
- * Goed om hier de juridische consequenties van aan te geven

Oneens

- * dergelijke kunstwerken zijn nadrukkelijk onderdeel van het ensemble / gebouw

Evaluatiepunt:

2e) Werken van nog levende kunstenaars

In het advies '[Afstoting werk van levende kunstenaar](#)' van ECM uit 2017 worden aandachtspunten gegeven voor de afstoting van werken van nog levende kunstenaars. In de huidige LAMO wordt naar dit advies verwezen, maar wordt verder geen aandacht besteed aan aandachtspunten bij de afstoting van werken van nog levende kunstenaars. In het advies adviseert de ECM op pagina 5: "De Commissie beveelt aan om bij een volgende herziening van de LAMO nadere zorgvuldigheidseisen te formuleren voor het afstoten van werken van nog levende kunstenaars, hetzij langs bovenstaande lijnen, hetzij langs andere lijnen. De eisen die in de *CIMAM Principles of Deaccession* worden gesteld ter bescherming van de belangen van nog de levende kunstenaar, acht de Commissie echter te streng, omdat zij het museum in te hoge mate afhankelijk maken van de goedkeuring van de kunstenaar."

Bij revisie van de LAMO is extra aandacht gewenst voor aandachtspunten en zorgvuldigheidseisen bij de afstoting van werken van nog levende kunstenaars.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
66,29	5,62	28,09

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Het aanbieden van werk bij afstoting uit een museale collectie aan de nog levende kunstenaar moet hoog in de prioriteitenlijst staan.
- * i.i.g. consultatie
- * De ervaring leert dat een kunstenaar totaal andere belangen behartigt dan het museum dat zijn/haar werk koopt. We laten kunstenaars ook maar mondjesmaat meepraten over bijvoorbeeld restauratie. Een grote rol bij afstoting lijkt mij derhalve onverstandig.
- * Ja, en tot de LAMO is herzien dienen de adviezen van de ECM beter vindbaar te worden gepubliceerd.
- * Eens met de stelling van de Commissie dat de CIMAM de musea te afhankelijk maken van de kunstenaar.
- * in principe zal de levende kunstenaar het eerste recht krijgen mee te denken over wat er moet gebeuren bij afstoting. Maar als het ons bezit is heeft hij geen beslisrecht.
- * Graag ook op het gebied van foto's/fotografen en auteursrechten
- * Aandachtspunten, ja, eisen, nee. Het zou niet mogen dat een museum of instelling een object niet af kan stoten alleen al omdat de kunstenaar nog leeft!
- * Ik kan instemmen met het advies d.d. 12 juni 2017.

Oneens

- * Er zou geen verschil moeten zijn tussen voorwerpen van levende of gestorvene kunstenaars en ambachtslieden. Belangen van voormalige eigenaars zijn ondergeschikt aan de Lamo richtlijnen.
- * Waar stop je dan? Want als de kunstenaar niet meer leeft, meent zijn familie nog rechten te hebben. Natuurlijk blijven veel kunstenaars werk dat zij ooit gemaakt hebben als hun eigendom beschouwen. Maar als het eenmaal wettig is verkocht of geschonken, zijn de rechten wat mij betreft verbeurd aan de koper. Anders is het voor musea en instellingen ondoenlijk om zoiets af te stoten.
- * Volledig eigendomsrecht is m.i. een recht tot autonome beschikking over het kunstwerk

Evaluatiepunt:

2f) Objecten die in het kader van de BKR-regeling verworven zijn

In de huidige LAMO wordt geen aandacht besteed aan de afstoting van objecten die verworven zijn in het kader van de Beeldende Kunstenaarsregeling (BKR). De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) verwijst in dit kader vanuit haar richtlijn '[Vervreemding gemeentelijke erfgoed 2016](#)' naar een ledenbrief '[Afstoten van BKR-werk](#)' van 1992.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor afstoting van objecten die in het kader van de BKR-regeling verworven zijn.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
43,82	14,61	41,57

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * In vele overheidscollecties liggen veel BKR werken in depot en de vraag is of ze ooit nog worden getoond aan publiek en welke relevantie ze (nog) hebben. Puur de aanschaf destijds zorgt nu voor kosten van beheer, behoud, taxatie etc.
- * na toetsing van het belang voor Collectie Nederland dienen deze werken binnen de geldende LAMO kaders te worden behandeld
- * In dit kader kan ook genoemd worden een voormalig museum dat niet meer bestaat en veel BKR-kunst in de collectie had opgenomen en dat ter veiling is aangeboden maar niet is verkocht en nu dus weer terug op een plank ligt in het depot. Wat doen we hiermee, in principe is de LAMO procedure afgerond en ook heeft de Gemeente er afstand meegenomen maar de kunst bestaat nog. Zij het als een nieuwe berg ongeregistreerd stapel werk waarvan geen data en registratie bewaard is gebleven, dus alles op nieuw uitzoeken is veel werk voor een klein afdeling collectiebeheer, dus wat doe je dan. ik heb daar nog geen oplossing voor.
- * BKR werken zijn voor veel instellingen een heet hangijzer: soms zeer laag van kwaliteit, en ook nog in matige toestand bewaard gebleven. Hier enorm veel werk in moeten steken gaat ook voorbij aan de intentie waarmee de werken vaak gemaakt werden, namelijk het moetje om geld te ontvangen. Enige coulance jegens musea lijkt hier op zijn plek.

Geen mening

- * n.v.t.

Oneens

- * Is al geregeld in de genoemde VNG-richtlijn?
- * Bij BKR is geen sprake van een inhoudelijk historisch verzamelbeleid, maar van een financiële steun aan kunstenaars.
- * Bestaande regeling is afdoende.
- * Deze werken worden voldoende gedekt door de huidige regelingen en afspraken. Er is geen onderbouwing om een speciale uitzondering hiervoor te maken.
- * Deze regeling is niet meer rechtsgeldig, waardoor nu voor alle voorwerpen de Lamo richtlijnen zouden moeten gelden.
- * Waarom worden de BKR-objecten op een 'voetstuk' geplaatst, terwijl er bijv. ook de 'percentageregeling voor beeldende kunst' is waaruit talloze kunstobjecten zijn voortgekomen. Alléén aandacht geven aan de BKR-objecten is een 'oogkleppen' benadering.
- * Is inmiddels wat mij betreft verjaard.

Evaluatiepunt:

2g) Herwaardering van museale objecten naar eigen gebruikscollectie

In de huidige LAMO wordt geen aandacht besteed aan interne herwaardering (de eigendomssituatie wijzigt hierbij niet) van objecten in de museale collectie, waarbij objecten worden overgeheveld (geen verandering in eigendomssituatie) naar een gebruiks-/rekwisietencollectie of naar educatief materiaal. Er zijn ook geen definities vastgelegd van gerelateerde termen zoals 'museaal object', 'gebruikscollectie'.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor de overheveling van objecten van de museumcollectie naar de eigen rekwisieten-/gebruikscollectie of educatief materiaal en de termen die in dit kader gebruikt worden.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
68,54	12,36	19,10

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Een externe toetsingscommissie kan 'blunders' voorkomen
- * Dit zou een reëel probleem voor veel musea oplossen: het komt betrekkelijk vaak voor dat objecten in het verleden, met name bij (toen) kleinere en minder professionele musea toegevoegd zijn aan de collectie die nooit die status had moeten hebben. Richtlijnen voor het overhevelen naar een andere status binnen het museum zou zeer nuttig zijn.
- * Dit is zelfs onmisbaar voor een museum vind ik: een dergelijke b-collectie heeft onnoemelijk veel voordelen.
- * Bij de afstoting van grotere deelcollecties valt (bijna) niet te ontkomen aan overheveling van objecten naar een eigen gebruikscollectie.

Geen mening

- * n.v.t.
- * het is ons onduidelijk wat in deze kwestie 'aandacht gewenst' betekent. Verder is aandacht wat dit betekent voor de voorkeurspositie van afgifte aan een ander museum

Oneens

- * Is intern beleid.
- * Bij behoud van eigendomsrecht is het gebruik van een object een interne kwestie
- * Dit vind ik iets dat elk museum helemaal zelf mag en moet bepalen.
- * het lijkt me dat dit niet in een landelijke regeling hoeft te worden vastgelegd. Wij hebben al objecten met een A, B, of C status. C betekent dat het bruikbaar is ter ondersteuning bij een tijdelijke tentoonstelling.

Evaluatiepunt:

2h) Niet-geregistreerde objecten

In het advies '[Wat te doen met niet-geregistreerde objecten?](#)' van ECM uit 2017 worden uitgangspunten gegeven voor de omgang met objecten die (nog) niet zijn opgenomen in de collectieregistratie, en de richtlijnen voor afstoting van dergelijke objecten. In de huidige LAMO wordt hier geen aandacht aan besteed.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor de omgang met niet-geregistreerde objecten, waaronder een nadere duiding van niet- of ongeregistreerde objecten en de richtlijnen voor afstoting van dergelijke objecten, of een verwijzing naar het ECM-advies hierover.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
55,06	29,21	15,73

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Eens dat hier aandacht voor moet komen. Volstrekt oneens met het ECM advies. Musea kunnen ook als safe-haven fungeren en niet-geregistreerde voorwerpen beheren. In tegenstelling tot het ECM advies kunnen die niet geregistreerd worden omdat de eigenaarssituatie onduidelijk is (bijv. omdat het voorwerp gestolen is).
- * Verwijzen naar ECM is voldoende.
- * Graag aandacht voor het volgende: een museum wordt opgeheven en in de tussentijd wordt wel aan collectiebeheer gedaan maar toch blijft het goed vastleggen van gegevens in deze tijd niet altijd conform de eisen die daaraan worden gesteld gedaan. De opvolger zit dus met een groot aantal vraagtekens omtrent de status van de verwerving, bruikleen of schenking of tijdelijke opslag. Op een gegeven moment treedt een normalisering dat het een object nog steeds in het depot is maar niemand weet meer waarom. Ondertussen gaan mensen met pensioen en laten een kennis hiaat achter bij de achterblijvers als je niet uitkijkt. Laat het duidelijk zijn dat je van alles kan adviseren wat wenselijk is een bepaalde situatie, de dagelijkse praktijk leert dat die weerbarstig is en enorm veel tijd vergt als je daar op een goede manier mee om wilt gaan. Zelfs al weet je wie de eigenaar is hoeft dat niet altijd tot een pasklare oplossing te leiden met als resultaat dat het even moet wachten en zo stapelt het op.
- * nu stoten we objecten af die wellicht nooit zijn opgenomen in de collectie
- * Sterker: er dient een definitie te worden opgenomen in de LAMO van wat precies onder collectie wordt verstaan.
- * Noodzakelijk! Dank bijv. aan een legaat dat enkele waardevolle objecten bevat die direct in de collectie worden opgenomen en geregistreerd, maar de niet-museale waardige objecten blijven in een hokje in het depot staan ...: voor deze 2 categorieën mogen niet dezelfde regels gelden.

Geen mening

- * Zou hier eerder spreken van nog niet voor de collectie geselecteerde objecten. Komt vaak voor bij musea die bulkhoeveelheden binnen krijgen,
- * al onze objecten zijn geregistreerd

Oneens

- * Geen onnodige administratieve druk svp
- * Van niet-geregistreerde objecten is niet bekend of ze een waarde vertegenwoordigen. Objecten zonder waarde kunnen een collectieregistratie onnodig vervuilen.
- * je kunt geen gegronde beslissingen nemen over ongedefinieerde objecten
- * Alle objecten zijn geregistreerd
- * In een geregistreerd museum kunnen geen ongeregistreerde objecten voorkomen.
- * Ook dit vind ik iets wat elk museum zelf mag en moet bepalen. Je moet kunnen selecteren bij de voorkeur, pas bij registratie is het een museumobject.
- * Opname van niet-geregistreerde objecten in een LAMO procedure lijkt mij ingewikkeld en moeilijk administratief uitvoerbaar.
- * Het schenkingsformulier heeft als een van de voorwaarden: het museum(namens het genootschap) behoudt zich het recht voor om met/ de genoemde voorwerp(en) naar eigen goeddunken te handelen. Indien we een voorwerp niet opnemen vragen we aan schenker of het teruggenomen wordt of dat wij het voor andere doelen kunnen gebruiken, maar altijd gelieerd aan het Genootschap

-
- * Bij schenking van objecten/kleding spreken wij met de schenkers af, of wij de objecten mogen verkopen als deze niet in onze collectie passen, of objecten zijn waarvan wij er al een tig aantal van hebben. Zijn daar objecten tussen die gebruikt kunnen worden door andere musea, dan schenken wij die aan hen.
 - * Niet-geregistreerde objecten hebben geen status. Bovendien: de oorzaak dat objecten niet geregistreerd worden is meestal gebrek aan tijd, menskracht en middelen. Dat is niet opeens wel voorhanden als het afgestoten moet worden.
-

Evaluatiepunt:

2i) Vereenvoudigde LAMO-procedure met publicatie van besluit i.p.v. aankondiging

In 2020 is via een addendum (LAMO 2016, versie 2020, bijlage 6, p. 24) een [vereenvoudigde procedure](#) toegevoegd aan de LAMO 2016 voor twee specifieke situaties:

- objecten met ernstige, onherstelbare schade én een ondubbelzinnig lage erfgoodwaarde
- objecten die herplaatst worden bij een ander geregistreerd museum

NB: voorafgaand aan de toevoeging van dit addendum is hierover advies gevraagd aan de ECM. In haar reactie benadrukt de ECM dat ook in deze situaties een beknopte vermelding via de Afstotingsdatabase gewenst is (en dat vermelding in alleen het jaarverslag onvoldoende is om de gewenste 'traceerbaarheid' te garanderen).

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor andere categorieën objecten/afstotingen waarvoor een dergelijke vereenvoudigde procedure passend kan zijn. Bijvoorbeeld:

- afstoting van objecten met een ondubbelzinnig lage erfgoodwaarde zonder ernstige schade
- afstoting van objecten uit de eigen museumcollectie om deze te kunnen gebruiken als rekwisieten of educatief materiaal (zie ook punt 2g).

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
88,76	2,25	8,99

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Er zou, ook gezien de Beleidsvisie Omgaan met Collecties uit Koloniale Gebieden, onderscheid moeten worden gemaakt voor deze bijzondere categorie.
- * Heel graag
- * Ik ben van mening dat een nadere procedure niet altijd de oplossing is. Het dichttimmeren van de LAMO voor elke zich voordoende situatie lijkt me de werkbaarheid niet bevorderen. De werkbaarheid is nu al lastig genoeg.
- * Erg belangrijk!
- * hoe vereenvoudigder hoe beter
- * De vereenvoudigde procedure is een grote stap vooruit voor onherstelbare objecten met een lage erfgoodwaarde en zou zeker in de revisie van de LAMO meegenomen moeten worden, met het verzoek om het zo eenvoudig mogelijk te houden (zie ook toelichting bij 2g).

Geen mening

- * De vraag is of je daarmee niet gaat "overreguleren". Er is ook een eigen verantwoordelijkheid van musea. Ook nu zie je in de Afstotingslijst soms objecten opgenomen, waarvan je je afvraagt of het nu zo zinvol is geweest om die in de lijst op te nemen.

Oneens

- * het addendum is duidelijk genoeg

Evaluatiepunt:

2j) Objecten waarvan eigendomssituatie niet volstrekt duidelijk is

In de huidige LAMO wordt geen aandacht besteed aan de omgang met objecten waarvan de eigendomssituatie niet volledig achterhaald kan worden. In het [advies van de ECM inzake bulkafstoting](#) (2013) worden enkele uitgangspunten hiervoor gegeven.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor de omgang met objecten waarvan de eigendomssituatie niet met volstrekte zekerheid achterhaald kan worden.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
79,78	5,62	14,61

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * redelijk veel objecten zijn in het verleden niet goed geregistreerd qua herkomst. het zou fijn zijn daar toch, indien gewenst, afstand van te kunnen doen.
- * Het mag niet ertoe leiden dat er een lock-in situatie ontstaat voor objecten waarvan het eigendom niet helder is. Afstoten via lamo van dergelijke objecten moet mogelijk zijn.
- * Absoluut mee eens!
- * Zie mijn eerdere opmerkingen waarin deze problematiek ook deel van uit maakt. Feit blijft wel dat het museum hiermee toch iets gaat beslissen over de erfgoedwaarde en daarvan vaststelt dat deze laag is, hoe onderbouw je dat in en in de ene context is het misschien juist en gerechtvaardigd en in een andere situatie niet. Dus er is zeker aandacht voor nodig.
- * Probleem van alle musea
- * In de praktijk betekent het nu dat objecten die geen volledige eigendomsgeschiedenis hebben, eeuwige depotzitters zijn. Als het uitgangspunt van de aandacht bij de revisie is dat een museum TOCH deze objecten kan afstoten, dan lijkt me deze aandacht wense
- * Voor sommige objecten is simpelweg niet te achterhalen wat de eigendom situatie is of was. Het zou fijn zijn als de LAMO aandacht besteed aan hoe om te gaan met deze situaties.
- * dit komt bij ons regelmatig voor. Omdat wij in 1936 begonnen zijn als oudheidkamer met een gebrekkinge administratie hebben wij veel objecten waarvan de herkomst niet meer te achterhalen is. Het is meestal wel duidelijk dat het ons bezit is.
- * Refereren aan ECM advies met een korte extra toelichting van aandachtspunten.
- * Deze extra aandacht is zeker noodzakelijk. In veel musea en collecties blijken bouwfragmenten het stiefkind van de documentatie-systemen te zijn. Hiervan is de documentatie vaak buiten de eigen instelling te vinden, maar dat vergt onderzoek in andere archieven
- * huidige situatie vergt veel tijd. Ons onduidelijk wat 'aandacht gewenst' behelst bij deze vraag.
- * Let wel: uiteraard moet een dergelijk advies wel in overeenstemming met de wet zijn. Als niet volledig duidelijk is of het museum (of de achterliggende gemeente/het Rijk) eigenaar is, kan in onze optiek geen afstoting plaatsvinden

Oneens

- * Als een museum kan aantonen hiertoe een serieuze poging te hebben gedaan, moet het na verloop van tijd gevrijwaard kunnen worden. Verjaring. Ik heb wel eens objecten als vondelingen aangetroffen op de stoep van het museum. Ik zie het absoluut niet als mijn plicht daarvan de eigenaar te achterhalen. En ik voel mij ook niet verplicht de objecten op te nemen in de collectie.
- * Graag uitleggen wat met eigendomssituatie bedoeld wordt. De huidige stelling is raar. Het museum is namelijk wel of geen eigenaar van een voorwerp. Als hier de herkomstgeschiedenis bedoeld wordt, kan gedacht worden aan teruggave. Dan is een LAMO procedure niet nodig. Als de herkomstgeschiedenis niet te achterhalen is, is het voorwerp hoe dan ook eigendom van het museum. Dan wordt gewoon de Lamo procedure toegepast.

Evaluatiepunt:

3a) Gedwongen sluiting

Knelpunten bij de toepassing van de LAMO-procedure bij een gedwongen sluiting worden besproken in recente adviezen van de ECM. ('[Omgang met collecties bij dreigend faillissement](#)' (2020) en '[Afstoting van de collectie bij sluiting van een museum](#)' (2019)).

Aangezien er bij ontzaming door gedwongen sluiting sprake is van een totaal andere dynamiek dan bij reguliere afstotingen, is een aparte procedure gewenst. Een dergelijke noodprocedure moet de voorwaarden scheppen om dit soort afstotingen, met tijdsdruk en gelijktijdige ontbinding van een museale organisatie, zo goed mogelijk uit te voeren. Onderdeel van een noodprocedure zou een speciale commissie kunnen zijn die kan ondersteunen bij de waardering van de collecties en het zoeken van passende locaties voor herplaatsing/ herbestemming. Dit is ook bij reguliere afstotingen zeer arbeidsintensief gebleken. Ook op andere terreinen kan hulp van grote meerwaarde zijn; extra mankracht en deskundigheid, maar ook voor morele en financiële ondersteuning. Het ontwikkelen van een vangnet(werk) kan hierbij helpen. Denk ook aan afstemming met de politiek.

Het is gewenst om voor ontzaming bij gedwongen sluiting een aparte noodprocedure te ontwikkelen en hier bij revisie van de LAMO op aan te sluiten.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
84,27	3,37	12,36

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Maar wie betaalt dit?
- * Zeker, en helaas ook erg actueel
- * Maak de noodprocedure niet te ingewikkeld en te tijdrovend. Immers speelt hier dikwijls veel tijdsdruk.
- * Zie mijn eerdere opmerkingen.
- * En nu maar hopen dat niemand die noodprocedure nodig heeft!!
- * In de huidige situatie kan het zo zijn dat de collectie noodgedwongen wordt overgenomen door een wel-professionele maar niet-geregistreerd museum/instantie/overheid. Deze kan dan geen gebruik maken van de Afstotingsdatabase, anders dan tegen betaling. Da
- * Vaak is er haast geboden omdat bv de curator de zaak op druk zet. Dan moet er snel en slagvaardig gehandeld kunnen worden.
- * collectie is voor je het weet vogelvrij, dat geldt niet alle voor eigen collectie, maar ook voor bruiklenen. Hoe dek je bijvoorbeeld juridisch af dat je € 250,- moet betalen om je bruiklenen terug te krijgen (is ons gebeurd!)
- * De huidige LAMO procedure is natuurlijk niet geschikt als het gaat om een gedwongen sluiting die ook vaak een onverwacht en urgent verloop kent. Een noodprocedure hiervoor, die ook de beginselen van de LAMO in acht neemt lijkt wenselijk.

Evaluatiepunt:

3b) Restitutie van koloniale objecten

Bij restitutie van naziroofkunst en koloniaal erfgoed is sprake van een specifieke categorie afstoting, op grond van andere (juridische) regelingen. In de huidige LAMO wordt geen aandacht besteed aan de aansluiting op deze regelingen.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor aansluiting op de [richtlijnen in ontwikkeling](#) voor de restitutie van naziroofkunst en koloniaal erfgoed.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
79,78	2,25	17,98

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Maar hoe zit het met roofkunst tijdens de Franse bezetting? Of de roofkunst ten tijde van de 80-jarige oorlog (bijv. de sloopspiegel in het Rijksmuseum)? Of bijv. de collecties Egyptische en Etruskische kunst? Het is niet te rechtvaardigen/goed te praten dat Egypte of Engeland wordt achtergesteld t.o.v. de voormalige koloniën. Deze problematiek in breed perspectief plaatsen, anders ben je niet juist bezig.
- * Als we willen dat alle collectie overhevelingen in kaart blijven is het cruciaal om ook deze op te nemen.
- * Er moet wel een duidelijke scheiding zijn tussen de regelingen en vereisten.
- * Hier een voorbeeld hoe snel ontwikkelingen gaan, zeker wat betreft koloniaal erfgoed en alle actuele discussies op dit moment. Herijking van LAMO ook hiervoor een goede zaak.
- * Zie boven
- * nb naziroofkunst en koloniaal erfgoed kun je niet op één hoop gooien.
- * Dat moet altijd een uitzondering zijn op de geldende regel.
- * Formeel moet de LAMO bij restitutie worden gevolgd en de regels uit de Erfgoedwet, terwijl er feitelijk altijd uitvoering wordt gegeven aan een uitspraak van de restitutiecommissie. Dus ongeacht welk bezwaar er ook zou komen. Dit knelt en zou een uitzondering

Geen mening

- * n.v.t.
- * Omdat deze afstoting een aparte juridische status hebben lijkt het doorverwijzen naar de betreffende regelingen het beste: de ontwikkelingen op dit gebied gaan vrij snel en speciale aandacht door de LAMO kan snel achterhaald zijn.

Oneens

- * Nee, teruggave aan de voormalige eigenaar valt niet onder de lamo-richtlijnen. De aandacht voor naziroofkunst en koloniaal erfgoed is goed, maar valt gewoon onder 'onrechtmatig verkregen cultuurgoederen'. Dat heeft weinig te maken met afstoten, maar met teruggeven.

Evaluatiepunt:

4a) Communicatie tijdens het voortraject

De LAMO 2016 richt zich vooral op de procedure, maar geeft geen aandachtspunten voor bijvoorbeeld het informeren van schenkers, makers en hun erfgenamen, vriendenstichtingen, fondsen die bij oorspronkelijke aanschaf betrokken waren en andere belanghebbenden.

Het bijvoegen van voorbeelden en *best-practices* kan helpen om de uitvoering van dit - arbeidsintensieve, maar ook zeer belangrijke - onderdeel bij afstoting beter te ondersteunen.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor het bijvoegen van voorbeelden en *best-practices*.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
76,40	6,74	16,85

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Eens, maar laten het tips en handreikingen zijn, geen voorschriften. Die zijn er al genoeg.
- * Best practices en voorbeelden zou een welkome toevoeging zijn, zolang als het geen eisen worden, die noodzakelijke afstotingen nog arbeidsintensiever en duurder maken.
- * lijkt een goed idee voor kleine instellingen met weinig tot geen professionals
- * Het zal per museum verschillen wat de 'best-practise' is. Wij zijn er niet voor als dit een verplichting gaat worden, maar uitsluitend en hulpmiddel
- * klinkt goed, maar we moeten ook uitkijken dat het straks geen boekwerk van een paar kilo gaat worden...
- * Zou een enorm mooie service zijn als dat in het pakket zou zitten
- * Dit zou zeer behulpzaam zijn. Aangezien het geen reguliere activiteit is voor kleinere musea, zou dit in een behoefte voorzien.

Geen mening

- * Ik denk dat deze kunnen helpen, maar mogelijk als aparte verhalen. Als deze worden opgenomen in de LAMO-leidraad wordt het onoverzichtelijk en te lang om te lezen ben ik bang.

Oneens

- * Geen enkele situatie is gelijk. Voorbeelden kunnen een verkeerde suggestie oproepen.
- * LAMO moet geen leidraad voor fatsoenlijk gedrag worden en dient zich te beperken tot de kerndoelstelling.

Evaluatiepunt:

4b) Communicatie rond verkoop

Verkoop van objecten door musea, bijvoorbeeld via een verkoop- of veilingplatform, zonder dat daarbij expliciet vermeld wordt of de LAMO gevolgd wordt (of niet van toepassing is gezien de aard van de objecten) leidt tot vragen vanuit particulieren en collega-musea. Het is belangrijk om in de LAMO het belang te benadrukken van het geven van helderheid aan derden inzake de toepassing van de LAMO bij verkoop van objecten, dit om imagoschade door misverstanden te voorkomen. Verkoop van objecten waarvoor geen museale interesse is, moet echter niet onnodig bemoeilijkt worden door de LAMO.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor de communicatie rondom de verkoop van objecten door musea.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
78,65	2,25	19,10

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * lijkt een goed idee voor kleine instellingen met weinig tot geen professionals
- * inderdaad accent op niet onnodig bemoeilijken
- * Vermelding of de LAMO van toepassing is/en of gevolgd is bij verkoop is wenselijk: het geeft ook de nodige transparantie (naar buiten toe) over hoe door de branche omgegaan wordt met museale objecten.
- * De laatste zin vind ik erg goed!
- * Ook hier geldt: eens als het als hulpmiddel in de LAMO komt en niet als verplichting, omdat de aard van de verkoop zeer divers kan zijn en al te veel 'communicatie' ook averechts kan werken. Er moet ruimte blijven voor eigen beleid

Geen mening

- * ik neem aan dat dit bijv gaat over museum depotshop. Ik ben zelf ook wel eens verbaasd hoeveel wordt aangeboden en ben wel van plan eens om ervaring te vragen. Tegelijkertijd verwacht ik dat de musea de lamo gewoon gevolgd hebben. Misschien een uitleg/erva
- * Omdat wij een ANBI instelling zijn, mogen wij van de fiscus geen geregistreerde objecten verkopen .

Evaluatiepunt:

4c) Communicatie rond zoektocht naar nieuwe bestemming

Een actieve inspanning voor het vinden van een passende bestemming voor objecten vloeit voort uit de zorgplicht van collectiebeheerders. In de praktijk is echter gebleken dat hier veel tijd mee gemoeid gaat en dat het noodzakelijk is om als afstotende partij zelf actief potentiële partijen voor overname te benaderen. De publicatie op de Afstotingsdatabase leidt in de praktijk niet vaak tot bericht van geïnteresseerden voor overname. De (huidige) ADB is ook niet ingericht op het systematisch bijeenbrengen van aanbod en vraag.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor (tijds)inspanningen die gemoeid gaan met de zoektocht naar nieuwe bestemmingen.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
77,53	6,74	15,73

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Dit kost veel tijd, vooral ook omdat veel (kleine) musea aan het ontzamen zijn.
- * ik denk dat er maar weinig musea zijn die actief de database controleren om te zien of er iets tussen zit dat goed aansluit bij hun eigen collectie.
- * Maar het moet geen verplichting worden voor het ontzamelende museum om naast de plaatsing op de ADB actief andere bestemmingen te zoeken. Het kost veel tijd en menskracht, en niet ieder museum heeft die ter beschikking. Het zou ook enorm schelen als alle musea op de hoogte worden gesteld van het bestaan van de ADB, en daar geregeld checken wat er wordt aangeboden.
- * Afstotingsdatabase werkt niet als vraag-aanbod platform, maar is wel goed om transparant te zijn. Direct contact met geïnteresseerden is belangrijk.
- * DE ADB is bij veel musea ook misschien niet goed bekend. Misschien kunnen er alerts worden gemaïld in het geval van een nieuwe plaatsing?
- * In de huidige procedure met de Afstotingsdatabase is alles ingericht op verantwoording afleggen vooraf. Dat motiveert niet, zeker niet als de ADB geen resultaat oplevert en wel veel tijd kost, terwijl het zelf vinden van een nieuwe en verantwoorde eigenaar meestal wel resultaat oplevert. Verantwoording achteraf zou dus ook een optie moeten zijn. Mijn museale collega's en ik kunnen altijd vertellen waar ons object is gebleven en waarom we het wilden laten verkassen. De ADB is hier nog nooit behulpzaam bij geweest. Het gaat me in dit betoog om de verantwoording vooraf versus achteraf.
- * Mocht het ooit zover komen dat het museum moet worden opgeheven. Dan mag de collectie alleen aan een soort gelijk museum geschonken worden. Daar moet dan wel de zekerheid tegenover staan dat de collectie altijd in tact blijft en niet mag worden verkocht!
- * Het museum moet dan wel kunnen beschikken over een (tijdelijke) betaalde werkkracht.
- * Wellicht is er iets de doen aan de database: dat het meer wordt ingericht op vraag en aanbod (bijvoorbeeld dat je een vraag kan deponeren, niet alleen een aanbod).

Oneens

- * Dat is niet de rol van de Lamo
- * misschien wel het verbeteren van bijeenbrengen van vraag en aanbod op de ADB. Dat dit proces tijd kost zal toch wel duidelijk zijn?
- * Dat afstoting en zoeken naar nieuwe bestemmingen veel tijd kost is een feit. Wij zien niet zo snel wat extra aandacht in de LAMO zou kunnen opleveren
- * Ik heb de indruk dat er heel weinig wordt herbestemd via de afstotingsdatabase

Evaluatiepunt:

4d) Communicatie rond tijdsinspanning

De hoeveelheid tijd die de verschillende afstotingsactiviteiten vergen wordt soms onderschat. In de huidige LAMO wordt geen aandacht besteed aan hoe de tijdsinspanningen betreffende alle aan het afstotingsproces gerelateerde activiteiten zich tot elkaar verhouden. Van het waarderingsonderzoek, onderzoek naar juridisch eigendom en andere afspraken, het contact zoeken met belanghebbenden en het inventariseren van potentiële overnamepartijen, tot en met de publicatie op de Afstotingsdatabase en de logistiek rondom de herplaatsing/herbestemming.

Bij revisie van de LAMO is het gewenst om explicieter te benoemen welke tijdsinspanningen de verschillende activiteiten vergen.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
61,80	12,36	25,84

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Belangrijk voor de statistiek. Kan gebruikt worden voor beleidsdoeleinden en bijsturen proces.
- * Van belang voor musea die van plan zijn iets af te stoten: met name omdat het werk en de kosten vaak worden onderschat.
- * Eens, maar belangrijker is om de procedure efficiënter en daardoor minder tijdsintensief te maken.
- * Afstoten kost enorm veel tijd, vooral voor kleine musea met alleen vrijwilligers en dat ook nog al eens onder tijdsdruk.
- * vooral de pogingen om de nazaten van een overleden schenker te achterhalen vergen veel tijd.
- * Dan is beter te beoordelen of deze werkzaamheden nog door vrijwilligers met succes kunnen worden uitgevoerd.
- * Al zal dit wel per situatie en instelling verschillende zijn. Een grove tijdsindicatie kan helpen ter voorbereiding van afstotingsprojecten.
- * Dit geeft ook onze directies een helder beeld van hoe omvangrijk dit kan zijn
- * Als middelgroot museum heb je de handen vol aan het reguliere werk. Afstoting dmv herplaatsing is een extra tak van sport, die tijd kost maar rendeert als je het doet in de vorm van langdurig bruikleen en dat bruikleennemer en -gever samen werken om het tot een succes te maken.

Geen mening

- * Dit is een leuk streven, maar niet haalbaar. Iedere ontzaming is maatwerk. Verwijs naar best practices van andere musea. En laat vooral weten dat het 'veel tijd' kost.
- * Hier speelt ook een kostenafweging.
- * Al deze zaken spelen niet erg in een natuurhistorisch museum dat alleen inheemse objecten heeft.

Oneens

- * Het noemen van de benodigde tijd schrikt af. Zorg er juist voor dat zaken efficiënter kunnen verlopen.
- * Niet benoemen maar ervoor zorgen dat de LAMO toepasbaar is met zo min mogelijk belasting.
- * idem, zie vorige opmerking
- * dit gaat ons te ver

Evaluatiepunt:

5a) Eenduidigheid

Bij het samenstellen van de LAMO 2016 zijn termen gekozen die voor museumprofessionals voor zich spreken, maar vanuit juridische hoek anders opgevat kunnen worden.

Bij revisie van de LAMO is het gewenst om de teksten en gebruikte termen door een jurist te laten controleren op eenduidigheid. Wel dient gewaakt te worden dat de toegankelijkheid qua leesbaarheid van de leidraad gewaarborgd blijft.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
73,03	8,99	17,98

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Ik zou ook willen toevoegen dat dergelijke teksten ook toepasbaar moeten zijn in een vrijwilligersorganisatie.
- * Lamo moet juridisch kloppen
- * misschien is een "for dummies" versie ook wel handig
- * Enigszins verbaasd dat dit niet in 2016 zou zijn gebeurd. Juist de eenduidigheid van belang, mocht er een geschil optreden, dan geen ruimte openlaten voor interpretatieverschillen.
- * Het is wellicht ook een optie om een woordenlijst (glossarium) in op te nemen, waar het verschil tussen vaktermen en juridische gebruik ervan te verduidelijken.
- * Dat laatste - over de toegankelijkheid qua leesbaarheid - vind ik wel erg belangrijk!
- * Noodzakelijk! "Een jurist": wellicht moeten dit meerdere juristen zijn. Subjectieve interpretaties moeten voorkomen worden.
- * Het is voor niet juridisch onderlegde bestuurders van musea moeilijk om bepaalde termen te begrijpen. Vraag blijft hoe kostbaar is deze controle door een jurist
- * Mits leesbaar voor museumprofessionals én niet-museumprofessionals

Geen mening

- * correct formuleren dan leesbaar en juridisch is lijkt me ondoenlijk

Oneens

- * wij zijn toch museale mensen en geen juristen? waarom de tekst daarvoor aanpassen? dan moet je hem straks ook aanpassen voor de bakkersbranche, of versimpelen in jip en janneke taal....
- * Er dient voorkomen te worden dat musea juridische ondersteuning nodig hebben om de LAMO in de praktijk te brengen.
- * Kan ook iemand anders dan een jurist zijn.
- * Dat hoeft geen jurist te zijn. Eenduidigheid is belangrijk, maar ook het juiste gebruik van termen.
- * het wordt er meestal niet leesbaarder op als juristen zich met de tekst bemoeien.

Evaluatiepunt:

5b) Terminologie algemeen

Overlap en (juridische) verschillen tussen gebruikte termen in LAMO en Erfgoedwet leiden soms tot onduidelijkheden. Voorbeelden:

- De term 'afstoten' (LAMO) versus 'vervreemding' (Erfgoedwet)
- De termen 'publiek domein' versus 'domein van geregistreerde musea' versus 'Nederlands cultuurbezit'
- Het verschil tussen het proces van afstoting, waarbij het draait om zorgvuldigheid en transparantie, en de daadwerkelijk overdracht van bezit als rechtshandeling

Teruggave van bruiklenen, of het voor onbepaalde tijd in bruikleen geven, worden soms gezien als afstotingen, maar zijn dat niet. Interne herwaardering van objecten van de museale collectie naar educatief materiaal/ gebruikscollectie wordt wel gezien als vorm van afstoting.

Bij revisie van de LAMO is het gewenst om de gebruikte terminologie te herzien en een woordenlijst aan de LAMO toe te voegen.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
84,27	2,25	13,48

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Zorg dat iedereen dezelfde terminologie hanteert. Dus sluit op elkaar aan en volg elkaar.
- * Ons inziens gaat het niet alleen om terminologie, maar ook hoe de procedures in de LAMO zich verhouden tot die in de Erfgoedwet
- * Zie toelichting hierboven. Maar ik zou wel in de LAMO 'afstoten' hanteren, en niet wijzigen in vervreemding.

Geen mening

- * misschien is een "for dummies" versie ook wel handig,
- * Zolang het maar werkbaar is voor professionals én vrijwilligers

Oneens

- * niet herzien. woordenlijst mag altijd

Evaluatiepunt:

6a1) Voorkomen misverstanden met betrekking tot de samenhang én de verschillen tussen de LAMO en de Erfgoedwet. Bij revisie van de LAMO is het gewenst om een nadere toelichting toe te voegen op de verschillen tussen de domeinen voor afstoting/vervreemding van beschermwaardige objecten op grond van LAMO respectievelijk de Erfgoedwet

Bij revisie van de LAMO is het gewenst om een nadere toelichting toe te voegen op de verschillen tussen de domeinen voor afstoting/vervreemding van beschermwaardige objecten op grond van LAMO respectievelijk de Erfgoedwet.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
77,53		22,47

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Er zou überhaupt geen verschil in moeten zijn tussen de LAMO en wat er over afstoten in de erfgoedwet staat.
- * Zou handig zijn om dit in een tabel of iets dergelijks kort uiteengezet te hebben.
- * Ik zou het zeer op prijs stellen als de Erfgoedwet en LAMO dezelfde terminologie hanteren en er geen begripsverwarring ontstaat door verschillende interpretatie mogelijkheden door museumtaal en juridische taal, het moet niet alleen het zelfde klinken maar ook betekenen in de praktijk. Daar mag geen verschil ontstaan.
- * Dit dient in mijn ogen nooit tot misverstanden te mogen voeren en gelijke uitkomsten geven.
- * Lamo moet verwijzen naar de erfgoedwet op punten waar dat van toepassing is.
- * Dit heeft ons inziens alleen zin als dit in overleg en met instemming gaat van het ministerie/de RCE

Geen mening

- * Stelling begrijp ik niet. De Lamo zou niet mogen verschillen van de erfgoedwet, omdat het museum anders tegen de wettelijke norm handelt.
- * Staat er al in toch? Maar extra uitleg kan nooit kwaad.

Evaluatiepunt:

6a2) Voorkomen misverstanden met betrekking tot de samenhang én de verschillen tussen de LAMO en de Erfgoedwet. Bij revisie van de LAMO is het gewenst een nadere toelichting toe te voegen op aandachtspunten bij publicatie via zowel de Afstotingsdatabase als Staatscourant (in geval van objecten in eigendom van een overheidsinstelling, en in beheer bij een museum). Denk hierbij o.a. aan de omgang met de verschillende publicatietermijnen (op grond van de LAMO geldt voor de ADB een termijn van twee maanden en voor publicatie via de Staatscourant op grond van de Erfgoedwet een termijn van zes weken).

Bij revisie van de LAMO is het gewenst een nadere toelichting toe te voegen op aandachtspunten bij publicatie via zowel de Afstotingsdatabase als Staatscourant (in geval van objecten in eigendom van een overheidsinstelling, en in beheer bij een museum). Denk hierbij o.a. aan de omgang met de verschillende publicatietermijnen (op grond van de LAMO geldt voor de ADB een termijn van twee maanden en voor publicatie via de Staatscourant op grond van de Erfgoedwet een termijn van zes weken).

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
53,93	7,87	38,20

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Hier zelf mee aan de slag geweest, dit gehele proces kan duidelijk omschreven worden.
- * Altijd handig.
- * Dit is ook precies wat ik bedoel.
- * Gemeente Rotterdam publiceert sinds kort niet meer in de Staatscourant, maar in het Gemeentebled.
- * Het zou veel overzichtelijker zijn als dit soort zaken gelijk gaan lopen (en wellicht bij elkaar ingepast worden) in plaats van dat er een toelichting nodig is

Geen mening

- * hangt van soort / waarde van object af
- * dit speelt al helemaal niet bij ons!

Oneens

- * Niet toelichten, maar regelen dat het geharmoniseerd wordt.

Evaluatiepunt:

6b) Omgang met afstoting van objecten van de Rijkscollectie, in eigendom van musea

De huidige LAMO gaat niet in op de omgang met afstoting van objecten van de Rijkscollectie, die in eigendom gegeven zijn van musea, maar die wel onderhevig zijn aan de regelgeving t.a.v. beheer, behoud, toegankelijkheid Rijkscollectie zoals o.a. verwoord in de [Regeling beheer Rijkscollectie](#). In de huidige situatie geldt voor afstoting van dergelijke objecten alleen de LAMO en niet de vervreemdingsprocedure van de Erfgoedwet.

Bij revisie van de LAMO is het gewenst een nadere toelichting toe te voegen op de omgang met afstoting van objecten van de Rijkscollectie.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
52,81	4,49	42,70

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Ja graag, hier was bij ons een onduidelijkheid over. De LAMO is uitgangspunt, maar voor Rijkscollectie volgt een andere regeling, dit was verwarrend.
- * Indien van toepassing
- * Een integrale blik is onvermijdelijk
- * Zie eerdere opmerking over Lamo en erfgoedwet

Geen mening

- * n.v.t.
- * ?

Oneens

- * wij begrijpen niet waarom de vervreemdingsprocedure voor de Erfgoedwet niet zou gelden. Dat is toch wel het geval? Alleen de te volgen procedure wordt door het ministerie zelf uitgevoerd en niet door het museum.

Evaluatiepunt:

6c) Omgang met beschermwaardige objecten die niet (tijdig) herplaatst kunnen worden

De huidige LAMO gaat niet in op de omgang met beschermwaardige objecten/ deelcollecties die niet (tijdig) herplaatst kunnen worden door de afstotende partij. Het is van belang om de uitgangspunten en voorwaarden nader in kaart te brengen voor overname door het Rijk van beschermwaardige objecten als er geen bestemming voor gevonden kan worden door de afstotende partij (zie ook '[Vraag en antwoord Erfgoedwet](#)', vraag 6).

Bij revisie van de LAMO is het gewenst een nadere toelichting toe te voegen op de omgang met beschermwaardige objecten/ deelcollecties die niet (tijdig) herplaatst kunnen worden door de afstotende partij.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
62,92	6,74	30,34

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Zie toelichting publicatie Bijbels Museum, verschijnt binnen enkele maanden. Het is met name nijpend als het afstotende museum zelf geen depot meer houdt.

Oneens

- * dit is basiskennis voor een conservator/art handler
- * Los het op met de herijking commissie Collectie Nederland

Evaluatiepunt:

7a1) Publicatieformulier ADB

Het publicatieformulier op de ADB bevat verplichte en onverplichte vragen m.b.t. de af te stoten objecten en/of deel- of bulkcollecties. Als alleen de verplichte vragen ingevuld worden, bevat de publicatie weinig informatie voor het beoordelen van potentiële overname en eventuele beschermwaardigheid. Bij evaluatie van de LAMO is aandacht gewenst voor de verdeling van verplichte en onverplichte vragen in het publicatieformulier van de ADB, mede in relatie tot de gewenste details voor een potentiële overnamepartij en voor de beoordeling van eventuele beschermwaardigheid.

Bij evaluatie van de LAMO is aandacht gewenst voor de verdeling van verplichte en onverplichte vragen in het publicatieformulier van de ADB, mede in relatie tot de gewenste details voor een potentiële overnamepartij en voor de beoordeling van eventuele beschermwaardigheid.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
49,44	5,62	44,94

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Maar het moet niet heel omslachtig worden om het publicatieformulier in te vullen.
- * de ADB moet vooral goed werken: genoeg informatie om een schatting te maken voor de potentiële overnemer, niet zoveel dat het haast onmogelijk gemaakt wordt voor de afstotende partij.

Geen mening

- * geen ervaring mee.

Evaluatiepunt:

7a2) Publicatieformulier ADB

Het publicatieformulier op de ADB bevat verplichte en onverplichte vragen m.b.t. de af te stoten objecten en/of deel- of bulkcollecties. Als alleen de verplichte vragen ingevuld worden, bevat de publicatie weinig informatie voor het beoordelen van potentiële overname en eventuele beschermwaardigheid. Bij evaluatie van de LAMO is aandacht gewenst voor de toereikendheid van de gebruikte trefwoorden en categorieën (sluiten deze voldoende aan op de terminologie die door publicerende instelling en wordt gehanteerd)?

Bij evaluatie van de LAMO is aandacht gewenst voor de toereikendheid van de gebruikte trefwoorden en categorieën (sluiten deze voldoende aan op de terminologie die door publicerende instelling en wordt gehanteerd)?

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
57,30	3,37	39,33

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Om het te evalueren lijkt me prima, zelf heb ik er goed mee kunnen werken!

Geen mening

- * De terminologie is voor veel kleine musea heel moeilijk te begrijpen

Evaluatiepunt:

7b) Gebruik van de ADB door andere organisaties dan geregistreerde musea

In de huidige LAMO wordt het gebruik van de ADB door andere partijen dan geregistreerde musea niet toegelicht. Er wordt wel gebruik gemaakt van de ADB door andere partijen, zoals gemeenten, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en andere niet-museale organisatie en door particuliere partijen die belangrijke cultuurgoederen beheren. Voorwaarde voor gebruik is onderschrijving van de LAMO. Een nadere uitwerking van de gehanteerde uitgangspunten hiervoor zijn uitgewerkt in bijlage 4 bij [het reglement](#) van de LAMO toetsingscommissie beschermwaardigheid (TCB).

Bij revisie van de LAMO is een nadere toelichting gewenst op de mogelijkheden tot publicatie via de ADB door andere partijen, zonder dat de objecten in beheer zijn van een museum.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
50,56	5,62	43,82

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Maar denk dan ook aan maatschappelijke beheerders.
- * scheiding aanbrengen tussen museaal en niet-museaal aanbod
- * slechts kijkfunctie
- * Lijkt mij zeer wenselijk.

Oneens

- * De lamo is specifiek voor collecties in museaal beheer...

Evaluatiepunt:

7c) Vergroten aandacht voor publicaties via ADB

Het informeren over nieuwe publicaties vindt in de huidige situatie plaats via:

- actueel overzicht op website van alle afstotingen inclusief filtermogelijkheden,
- in te stellen alerts om bij nieuwe publicaties binnen het eigen interessegebied een e-mail te ontvangen (wordt in huidige situatie beperkt gebruik van gemaakt),

een nieuwsbrief één keer per twee maanden waarin de lopende publicaties gebundeld per museum gepresenteerd worden (plus een bundeling van de publicaties van niet geregistreerde musea waaronder overheidsinstellingen, een overzicht van publicaties in de Staatscourant inzake afstotingen/vervreemdingen en een update inzake actualiteiten op het terrein van de LAMO, ADB en TCB). Mogelijk kan de verspreiding in de toekomst uitgebreid worden, bijvoorbeeld met een periodiek overzicht in de nieuwsbrief van de Museumvereniging.

Bij evaluatie van de LAMO is aandacht gewenst voor de mogelijkheden om de aandacht voor publicaties via de Afstotingsdatabase te vergroten.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
61,80	5,62	32,58

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Collega's van niet-geregistreerde musea balen dat zij hun collectie er niet op kwijt kunnen. Zij willen hun collecties ook publiceren.
- * In te stellen alerts graag zo nauwkeurig als mogelijk is.
- * via digitale media lijkt mij het beste.
- * Absoluut mee eens!

Oneens

- * Afstotingsdatabase zal nooit een vraag-aanbod platform worden.
- * De partijen voor wie de database relevant is zijn wel op de hoogte en zullen waarschijnlijk wel regelmatig kijken. Wat voorkomen moet worden is dat de database teveel derden gaat aantrekken die zonder duidelijke redenen bezwaar kunnen maken tegen afstotin

Evaluatiepunt:

8a) Instructiezitting

In het [TCB-reglement](#), waarin de werking van de toetsingscommissie nader is uitgewerkt, is de mogelijkheid van een instructiezitting ingevoegd voor de beoordeling van ingediende meldingen 'mogelijk beschermwaardig'. Aanleiding hiertoe was dat binnen de basisbezetting van de TCB wel globaal getoetst kan worden of er sprake is van een kennelijk ongegronde melding, maar dat dit in voorkomende gevallen niet toereikend is. Bij een instructiezitting kunnen de melder en betrokken museum en/of één casus-specifieke deskundige betrokken worden voor nadere duiding van de in de melding genoemde argumenten voor 'beschermwaardigheid'. Dit voorkomt vertraging in de beoordeling van meldingen en onnodige optuiging van de gehele commissie voor een ongegronde melding.

Bij evaluatie van de LAMO is aandacht gewenst voor aanvulling op dit punt en een eventuele bezwaarprocedure als een melding ongegrond verklaard wordt.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
43,82	7,87	48,31

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * met aandacht voor de registratie van voertuigen (erfgoed in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed en de daarin aangegeven waardering per object.

Oneens

- * Instructiezitting biedt voldoende waarborg. Als er een bezwaarprocedure zou zijn, dan moet het begrensd worden op 1 keer, anders heeft een melding ongegrond geen enkele waarde en kunnen procedures in principe jarenlang gerekt worden.

Evaluatiepunt:

8b) Verlenging standaard termijn toetsingen

In de huidige LAMO wordt uitgegaan van acht weken voor de uitvoering van een beschermwaardigheidstoetsing. In het [TCB-reglement](#) is expliciet de mogelijkheid opgenomen tot verlenging van de standaard termijn, tot (maximaal) zestien weken. In de praktijk is gebleken dat de werving en agendering van een zitting met de gehele commissie in voorkomende gevallen niet haalbaar is binnen de standaard termijn. Hierbij is het van belang om onderscheid te maken tussen toetsingen binnen een regulier toetsingstraject en acute toetsingen vanwege gedwongen sluiting. Bij acute toetsingen moet binnen de mogelijkheden gekeken worden naar maatwerk en pragmatische oplossingen, rekening houdend met de tijdsdruk bij gedwongen sluiting.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor aanvulling van de procedurebeschrijving in de LAMO op dit punt.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
51,69	4,49	43,82

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * met een instructiezitting kan de huidige termijn wellicht aangehouden worden
- * Gelijk trekken of duidelijk maken welke termijn geldt in welk geval.
- * zorg er wel voor dat het nooit lange zich voortslepende processen kunnen worden.

Geen mening

- * hangt van vele factoren af zoals complexiteit en kwantiteit

Evaluatiepunt:

9a) Vormgeving

De LAMO nog overzichtelijker en duidelijker vormgeven, bijvoorbeeld door gebruik van stroomdiagrammen.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor een overzichtelijker en duidelijker opzet.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
74,16	2,25	23,60

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * Diagrammen en tabellen zou de LAMO verhelderen.
- * Altijd goed om te onderzoeken of het nog duidelijker kan. Bijvoorbeeld een afvinklijstje o.i.d.
- * Een stroomdiagram of iets dergelijks om de voor jou geldende regels te vinden kunnen behulpzaam zijn.
- * Duidelijkheid is erg belangrijk
- * Iedereen wordt blij van kort en bondig

Geen mening

- * stappenplan volstaat wat mij betreft
- * Niet perse noodzakelijk. Maakt het natuurlijk wel inzichtelijker.

Oneens

- * Proces is overzichtelijk.

Evaluatiepunt:

9b) Aansluiting tussen LAMO en de adviezen van de ECM

In de huidige LAMO wordt met name via voetnoten verwezen naar adviezen van de Ethische Codecommissie voor Musea (ECM). Het verdient overweging om aandachtspunten uit de adviezen van de ECM op te nemen in de LAMO.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor integratie van de adviezen van de ECM, bijvoorbeeld door samenvattingen van aandachtspunten met een verwijzing naar het volledige advies.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
67,42	4,49	28,09

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * aanvulling: omdat er nieuwe adviezen zullen blijven volgen, blijft het voor gebruikers noodzakelijk zelf te kijken naar recente aanvullingen
- * al moeten deze geen hinder vormen in het lezen of gebruiken van de Leidraad
- * Deels mee eens, het stuk moet voor iedereen uitnodigend zijn om door te lezen, als het een enorm epistel wordt heb je grote kans dat mensen halverwege afhaken. Focus op de hoofdzaak.

Geen mening

- * mag, als het maar niet te onoverzichtelijk wordt

Oneens

- * Adviezen van ECM zijn geen richtlijnen. LAMO is een verplichting die musea aangaan, maar ze zijn niet gebonden aan adviezen van ECM. Ik ben het niet altijd eens met ECM omdat ze vaak vanuit een bepaalde casus een universele uitspraak doen. Het is verder een ethisch advies en geen juridisch advies.
- * Wordt onleesbaar

Evaluatiepunt:

9c) Voorbeelden en best-practices

Het is zoeken naar een balans tussen beknopte opsommingen in de LAMO betreffende aandachtspunten voor specifieke situaties, en uitwerkingen van specifieke voorbeelden en *best-practices* (eventueel als bijlage bij de LAMO).

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor het toevoegen van meer voorbeelden, bijvoorbeeld als bijlage bij de LAMO.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
74,16	5,62	20,22

Opmerkingen bij reacties:

Eens

- * voorbeelden zouden wel de interesse/belangen van diverse verzamelgebieden moeten afdekken.
- * Ja, dat lijkt me erg nuttig. Afstoten wordt vaak gezien als een moeizaam en tijdrovend proces (dat is het ook), maar het is ook spannend en dynamisch! En wat levert het op, is dat zichtbaar te maken, een mooie kerncollectie. Er zou ook meer aandacht kunnen zijn voor het selectieproces, hoe pak je dat aan. Aan het invullen van de waarderingsformulieren gaat een onderzoek vooraf.
- * Als dit technisch mogelijk is kan ervoor gekozen worden om met uitklapvensters te werken. Waar de een snel en beknopt wil lezen, kan de ander meer voorbeelden uitklappen e.d.
- * op aparte pagina wordt anders wrs een te groot en log geheel
- * Als het maar niet te ingewikkeld wordt
- * Graag! En juist ook van kleine musea, met weinig personeel
- * Als bijlage

Geen mening

- * Het kan. Maar van mij hoeft het niet allemaal IN de LAMO. Als de voorbeelden maar goed vindbaar zijn.

Evaluatiepunt:

10a) Vorm en doelen LAMO

De huidige LAMO is een zelfregulerend systeem in de vorm van een kader en procesroute, en dient drie hoofddoelen:

- Bescherming van erfgoed van nationaal belang, zodat het behouden blijft voor de Nederlandse samenleving.
 - Ondersteuning van het collectiemanagement door musea, als instrument ter bevordering van collectiemobiliteit en als bescherming tegen omissies & vergissingen in dat proces.
- Bevordering van het maatschappelijk vertrouwen in de museumbranche, als hoeder van het nationale erfgoed.

Bij revisie van de LAMO is aandacht gewenst voor actualisatie van de hoofddoelen en/of de opzet als zelfregulerend systeem.

Reacties:

% EENS	% ONEENS	% GEEN MENING
60,67	8,99	30,34

Opmerkingen bij reacties

Ruimte voor aanvullende evaluatiepunten:

Reacties:

- * Wij hebben een herbestemmingsexpositie gehouden, 'voor het voetlicht', waarbij wij het publiek om suggesties hebben gevraagd mbt vraagstukken uit onze collectie. Bijzonder genoeg reageerden ook collega-musea met vragen: bijvoorbeeld om objecten van ons over te nemen. Dat heeft altijd de voorkeur natuurlijk en was een grote 'bijvangst' van de tentoonstelling.
- * hoe sluit de LAMO aan op de (nog vast te stellen) definitie van een museum/ internationaal
- * Depots zijn veranderd sinds de jaren '80/'90. Een depot is dode ruimte voor het museum, er wordt niet aan verdiend, het kost alleen maar geld en veel objecten zien twintig jaar lang geen daglicht. Heeft het zin om die allemaal te bewaren? Bijvoorbeeld meubilair: als dezelfde objecten ook door TV-depots worden verzameld, is het dan niet eens tijd om de handen ineen te slaan?
- * Hoewel veel van de genoemde punten interessante en waardevolle aanvullingen zijn, is het een uitdaging - lijkt ons - om er vervolgens alsnog een handzaam, werkbaar document van te maken. Het moet geen overkill aan info en regelingen en stappen worden.
- * Bovenstaande punten zijn waarschijnlijk allemaal zinvol, maar ik ben bang dat de te volgen procedures nog ingewikkelder worden dan ze nu al zijn. De tijd die gestoken moet worden in het afstoten van enkele objecten is onevenredig lang.
- * Ik zou het toejuichen als er meer aandacht zou komen voor het waarderingsproces voorafgaand aan het afstotingsproces.
- * hoe verhoudt de LAMO zich tot de richtlijnen in het buitenland?
- * Graag de procedure voor bulkafstoting echt opnemen in de LAMO
- * Zolang er in de route van afstoting geen vakspecialisten betrokken worden, zullen er nog altijd belangrijke voorwerpen verloren gaan terwijl aan onbelangrijke voorwerpen te veel aandacht besteed wordt. Daarmee is de LAMO tot een ambtelijk stuk gedevalueerd in plaats van een redmiddel voor objecten van cultuurhistorische waarde. Helaas. binnen ons vakgebied ken ik daarvan trieste voorbeelden.
- * Uit deze enquête blijkt duidelijk hoe verschillend musea zijn, en ook museumcollecties! In een natuurhistorisch museum kun je een collectiestuk niet behandelen alsof het een schilderij van Rothko is, en dat is ook helemaal niet noodzakelijk of wenselijk. Met klem raad ik aan om daar rekening mee te houden.
- * Maak het voor geregistreerde musea met deskundig personeel eenvoudiger om objecten her te bestemmen of af te stoten. Hou daarbij in het oog dat elk museum menskracht, middelen en tijd tekort komt voor adequate registratie.